

Podme si rozumieť

Projekt bol podporený Islandom, Lichtenštajnskom a Nórskom prostredníctvom Programu Aktívne občianstvo a inklúzia, ktorý realizuje Nadácia Ekopolis v spolupráci s Nadáciou pre deti Slovenska a SOCIA - nadácia na podporu sociálnych zmien.

Projekt: **Nebojím sa rozumieť (No fear to understanding)**

Obdobie realizácie: máj 2014 - máj 2015

Prijemca podpory: EFFETA (občianske združenie), Nitra

Financovanie: 43 310,00 € (AOI 90 % = 38 979,00 €)

Realizátor projektu Effeta

EFFETA - Stredisko sv. Františka Saleského sa formovala už od roku 1994 a to z dobrovoľníckej činnosti vznikajúcej komunity pod vedením zakladateľky, ktorá je dieťaťom nepočujúcich rodičov. EFFETA vznikla ako občianske združenie v roku 1996 a pod súčasným názvom funguje od roku 2001. Hlavným poslaním organizácie je vytvárať inkluzívne prostredie pre deti, mládež a dospelých so sluchovým postihnutím, zvyšovať úroveň osobnostného vývinu detí a mládeže so sluchovým postihnutím a podporovať rozvoj duchovných a kultúrnych hodnôt a tradícií ľudí so sluchovým postihnutím v našej spoločnosti. Svoje služby poskytujeme viac ako 300 klientom so sluchovým postihnutím. Pomáhame viac ako 100 deťom so zdravotným postihnutím (najmä so sluchovým postihnutím) na školách, po škole, doma, v organizácii. Tie potrebujú a využívajú našu pomoc, mnoho z nich každodenne. Vďaka odbornej sociálnej, logopedickej a špeciálno-pedagogickej starostlivosti a vďaka spolupráci s ich rodičmi, sú schopné a motivované navštevovať bežné školy a začleniť sa medzi zdravých rovesníkov.

Projekt

Projekt sa zameriaval na elimináciu hrozby dôsledkov komunikačných a informačných obmedzení u detí a mládeže so sluchovým postihnutím prostredníctvom preventívnych a intervenčných aktivít. Nepočujúce deti a mládež majú silné obavy zo zlyhania v komunikácii s počujúcimi a počujúci zo zlyhania v komunikácii s nepočujúcimi. Tak hrozí veľké riziko exklúzie nepočujúcich detí z hľadiska neporozumenia komunikácie. Projekt priniesol nové formy programov so zahraničnou spoluprácou zameraných na zvyšovanie komunikačných zručností a kompetencií nepočujúcich a počujúcich detí a mládeže a dôležitých dospelých. Projekt po prvýkrát vytváral integračné prostredie pre spoluexistenciu oboch detských svetov (počujúcich a nepočujúcich). Medzi hlavné aktivity projektu patrili -

(ne)počujem a nebojím sa rozumieť (ne)počujúcim, chcem rozumieť dvojakému svetu, poraď ako sa nebať rozumieť a riadenie projektu. V rámci plánovaných aktivít sme zrealizovali 11 komunikačných workshopov pre 295 detí v rámci celého Slovenska. Bolo aktívne zapojených 100 detí a mládeže so sluchovým postihnutím do realizácie aktivít projektu. Súčasne sme zapojili do vzdelávania 100 dôležitých dospelých - učiteľov, vychovávateľov, sociálnych pracovníkov, rodičov, rodinných príslušníkov a zamestnancov mimovládnych organizácií. Navštívili sme dve partnerské organizácie z donorskej krajiny v Nórsku - Ål folkehøgskole og kurscenter for døve a Stiftelsen SIGNO, kde sme získali cenné skúsenosti v oblasti zamerania nášho projektu.

Inštitucionálny rozvoj organizácie

Nastavením projektu vznikol vysoko profesionálny tím ľudí, ktorí zabezpečovali realizáciu jednotlivých aktivít. Projekt silno dopomohol k jasnému rozdeleniu úloh a rolí v realizácii aktivít. Každý člen tímu mal jasné určenie, čo sa od neho/jej očakáva. To vytvorilo veľmi pružný priebeh projektu. Súčasne sme prostredníctvom projektu vytvorili vnútorne konzistentný odborný tím, ktorý aktívne kooperoval, čo spôsobovalo silný synergický efekt v kreovaní výstupov z projektu.

Avšak pri plnom nasadení členov tímu sme pociťovali tenziu medzi pracovníkmi, ktorí popri tak inovatívnej a invenčnej práci si museli zastať svoje každodenné povinnosti vyplývajúce zo zabezpečenia chodu bežných aktivít a služieb poskytovaných organizáciou. Na základe zvyšujúceho sa potenciálu projektu zo strany kvality výstupov, sme pociťovali, že si projekt častokrát vyžadoval viac ľudského potenciálu v nadväznosti na pracovný čas, ako bolo projektom stanovené. To časom spôsobilo aj personálne zmeny v projekte.

Podarilo sa nám vytvoriť prvú metodickú príručku zameranú na počujúce deti a mládež s cieľom znižovania ohrozenia pred komunikačným zlyhaním v kontakte s dieťaťom so sluchovým postihnutím. Metodická príručka je tohto typu prvá na Slovensku a doposiaľ žiadna z organizácií tento druh vzdelávania komunity nerealizovala. Toto know how prinieslo organizácií výnimočnosť v poskytovaní variability služieb, pomoci a podpory komunitě, v ktorej žijú ľudia so sluchovým postihnutím. Spoločnosť sa dá formovať a predsudky zakorenené v spoločnosti sa dajú znižovať len efektívnou prácou s mladou generáciou, ktorá dostane informácie a zážitky vhodnou formou, ktoré si ponese do svojej dospelosti. To môže pozitívne ovplyvniť prístup k ľuďom so sluchovým postihnutím v budúcnosti našou spoločnosťou.

Každý z nórskeho partnerov mal totiž skúsenosti a špecializáciu v inej oblasti zvyšovania komunikačných zručností pre prácu s nepočujúcou komunitou. Týmito krátkodobými vzdelávacími pobytmi sme získali know how pre ďalšiu prácu a skvalitnenie procesu poskytovania intervenčných a preventívnych programov na Slovensku. Mali sme možnosti vidieť a zažiť si komplexnosť aktivít v práci s celou

komunitou dieťaťa so sluchovým postihnutím. Mnohé, čo sme videli a zažili sme preniesli aj do realizácie našich projektových aktivít (vrátane do tvorby metodologickej príručky a smerovaniu našich aktivít a sužieb v organizácii). Dozvedeli sme sa o nových formách práce s deťmi s hluchoslepotou, v čom naša organizácia v minulosti zrealizovala svoje prvotiny a v čom by sme radi rozvíjali našu činnosť. Veľká vďaka za našich nórske partnerov. Dostali sme od nich veľmi veľa a dúfame, že naša spolupráca bude pokračovať aj v budúcnosti.

Dlhodobý prínos

Organizácia funguje už dlhé roky. Z hľadiska súčasných potrieb spoločnosti sme si uvedomili, že i napriek tomu, že poskytujeme služby, podporu a pomoc deťom a mládeži so sluchovým postihnutím v bežných školách, nedarilo sa nám vytvárať požadované inkluzívne prostredie pre tieto deti a mládež. Niekde to stále zlyhávalo. Uvedomili sme si potrebu práce s celou komunitou a to "nielen" s dieťaťom so sluchovým postihnutím a jeho rodinou, ale súčasne s jeho prirodzeným sociálnym prostredím - s dôležitými dospelými a s počujúcimi rovesníkmi. Obavy zo zlyhania komunikácie sa nám začali objavovať na oboch stranách - nielen u detí so sluchovým postihnutím, ale aj u počujúcej komunity, ktoré sa dostávala bežne do styku s dieťaťom so sluchovým postihnutím. Tak sa nám podarilo otvoriť mysle a pozrieť sa na proces znižovania komunikačného zlyhávania komplexne, širšie, otvorenými očami. A tak sme uvideli, že naša doterajšia činnosť a aktivity organizácie nemôžeme smerovať a zameriavať len na dieťa so sluchovým postihnutím, prípadne na jeho najbližšiu rodinu, ale musíme začať pracovať s celou komunitou, v ktorej dieťa so sluchovým postihnutím žije, existuje, pohybuje sa. A tak sme pochopili, že len vďaka komunitnému zameraniu nášho projektu je možné dosiahnuť vyšší stupeň inklúzie, ako tomu bolo doteraz. A tak je potrebné, aby sme v podpore, pomoc pokračovali i naďalej so zahrnutím do aktivít a činností celú komunitu, v ktorej dieťa so sluchovým postihnutím funguje. Vďaka tomuto projektu sa naša organizácia začala otvárať komunitnému zameraniu našich intervencií, ktoré po realizácii projektu považujeme za nesmierne dôležité, priam nevyhnutné.

Súčasne sme vďaka aktivitám projektu vypracovali nové know how - metodiku, ako pracovať s počujúcimi rovesníckymi skupinami detí a mládeže so sluchovým postihnutím. Objavili sme veľkú potrebu dôležitých dospelých stretávať sa v rámci svojpomocných skupín. Naskytl sa nám nový potenciál prameniacy z potreby dôležitých dospelých učiť sa aktívne posunky, ktoré by slúžili ako podpora pri komunikácii s deťmi so sluchovým postihnutím. Prebudili sme záujem zo strany rodičov začať komunikovať tak, aby im ich deti viac rozumeli a to prostredníctvom vizuálnej komunikácie. Do realizácie projektu sme pocítovali veľkú pasivitu zo strany rodičov a pedagóg učiť sa podpornú formu komunikácie s dieťaťom so sluchovým postihnutím. A realizáciou projektu sa ich pohľad pozitívne zmenil, čomu sa nesmierne tešíme. Tak od septembra 2015 začíname s ďalšími novými

aktivitami v organizácii, ktoré sú zamerané na cieľovú skupinu dôležitých dospelých - najmä rodičov a rodinných príslušníkov.

Taktiež zvažujeme zaradiť do ďalšej činnosti organizácie aj aktivity zamerané na prácu s deťmi s hluchoslepotou a ich dôležitých dospelých, čo si však bude ešte vyžadovať ďalšiu spoluprácu s nóorskymi partnermi, aby sme si preniesli ich know how a prispôbili ho na podmienky na Slovensku najmä vzhľadom, že systém financovania takto špecifických služieb je na Slovensku výrazne poddimenzovaný oproti Nórsku.

Hlavné poučenia a odporúčania

- Mnohé školy a školské inštitúcie treba viac motivovať zúčastňovať sa na aktivitách smerujúcich k zvyšovaniu povedomia a k nácviku základných komunikačných kompetencií v kontakte s dieťaťom so sluchovým postihnutím. Očakávali sme, že školy, ktoré integrujú žiakov so sluchovým postihnutím, budú reagovať snád' všetky na našu výzvu zrealizovať u nich workshop s cieľom zníženia obáv z komunikačného zlyhávania medzi počujúcimi a nepočujúcimi žiakmi. V rámci kapacít realizácie projektu sme zrealizovali síce viac aktivít s vyšším počtom cieľovej skupiny, ale i napriek tomu sme očakávali vyšší záujem zo strany škôl integrujúcich deti so sluchovým postihnutím.
- Pozitívne hodnotíme veľký záujem zo strany škôl a školských inštitúcií, ktoré síce dieťa so sluchovým postihnutím neintegrujú, ale v rámci zvyšovania povedomia a búrania predsudkov voči komunite ľudí so sluchovým postihnutím, prejavili veľký záujem o realizáciu podobných workshopov na ich školách. O aktivitách projektu sa dozvedeli z médií, na základe publicity a prejavili veľký záujem i napriek tomu, že neboli cieľovou skupinou tohto projektu. Preto by stálo za to rozšíriť aktivity projektu na všetky školy a školské inštitúcie bez ohľadu na výskyt žiaka so sluchovým postihnutím.
- Samotné školy a školské inštitúcie nedisponujú finančnými prostriedkami, aby si podobné workshopy či školenia v tejto oblasti mohli dovoliť. Jedinou možnosťou je realizácia workshopov a školení financovaných z projektu obdobne, ako tomu bolo vďaka tomuto grantu. Preto odporúčame, aby bola možnosť pokračovať v realizácii tohto projektu aj v budúcnosti ako v jeho druhej fáze s týmto zameraním.
- Jediné prostredníctvom tejto grantovej výzvy sme ako organizácia dostali možnosť realizovať invecné aktivity, ktoré vznikali vďaka nóorskym partnerom, ku ktorým by sme sa za iných okolností ako organizácia nedostali a to najmä z dôvodu nedostatku finančných zdrojov určených na tento účel cezhraničnej spolupráce. Okrem toho vysoko hodnotíme pridanú odbornú hodnotu partnerských organizácií, ktoré sú jednak veľmi popredu v poskytovaní služieb, pomoci a podpory pre deti a mládež so sluchovým

postihnutím, poskytujú ich komplexne so zameraním na celú komunitu a najmä nemusia zápasíť s nedostatkom finančných prostriedkov, ktoré sú v poskytovaní takto špecializovaných a individualizovaných služieb a vzdelávania nesmierne podstatné.

- Zameranie výzvy tohto programu absolútne reflektovalo potreby našej komunity detí so sluchovým postihnutím. Veľkou výhodou bola možnosť zamerať aktivity komplexne, v rôznych prostrediach, na komunitu, na deti aj dospelých. Preto vysoko hodnotíme túto možnosť získať grant práve z tejto výzvy. Boli by sme radi, keby sme mali v blízkej budúcnosti opätovne možnosť uchádzať sa o grant pre tieto cieľové skupiny a v projekte aktívne pokračovať, ako sme vyššie spomínali.

English summary

The main idea of the organization EFFETA is to create a bridge integration of hearing impaired and intact society, to enhance personality development of children and youth with hearing impairment and to promote the development of spiritual and cultural values and traditions of deaf people in our society.

The goal of the project was elimination of the consequences of the threat - communications and information restrictions and barriers for deaf children and youth through prevention and intervention activities.

Main lessons and recommendations:

- Many schools and educational institutions need more motivation for participating in activities leading to increasing their awareness and practicing their basic communication competencies in contacts with hearing-impaired children. We expected that schools integrating hearing-impaired children will basically all respond to our call to hold a workshop at their school, a workshop with a goal to decrease their worries of communication failure between hearing-impaired and healthy children. Although we organised more activities and for larger target groups than we had planned in our project, we generally expected a higher interest of schools which work on integrating hearing-impaired children in their education process.
- We perceive as a positive fact that schools and educational institutions, which do not integrate hearing-impaired children in their educational process, showed a great interest in organising workshops at their schools. Their goal was to increase the general awareness of the problems related to working with these children as well as decreasing the prejudices against hearing-impaired communities of people. These schools learnt about our activities from media and expressed their interest despite the fact that they were not the target group of the project. Therefore, it would be worth to expand the project activities to all schools and educational institutions, regardless of the fact that they are not working with hearing-impaired children.

- The schools and educational institutions do not have the financial resources to organise similar workshops in this field. The only way is to organise workshops and training courses which would be financed from projects, just as was this one. Therefore, we recommend to continue in this project and have its second phase in the future.
- Only through this grant-making programme we, as an organisation, had a chance to organise inventive activities which came about thanks to our cooperation with Norwegian partners. Otherwise, we would not have had a chance to engage in such a cooperation, mainly due to the lack of financial resources for international cooperation. In addition, we highly appreciate the added value of the partnership organisations' expertise; they are very much advanced in offering service, help, and support to children and youth with hearing impairment; these organisations offer their services in a comprehensive manner, while focusing on the entire community. Also, they do not have to struggle with the lack of financial resources which play an essential role in offering this type of specialised and individualised services and training.
- The objectives of this programme fully reflected the needs of our community of hearing-impaired children. A great advantage was the opportunity to implement the activities in their full complexity, while focusing on both children and adults in various environments. Therefore, we appreciated the chance to receive funding from this grant, and would be happy if we could again apply for funding to organise activities for the given target groups. As mentioned above, we very much wish to actively continue in working on this project.